

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך משואה לתקומה

מטרות העמותה הינם לשמר ולהנחיל את מורשת הציונות והחברות של החניכים והמדריכים בהכשרות היהודיות הציוניות של תנועת "החלוץ" בגרמניה 1933-47, לרבות בתקופת ההעפלה והעלייה לא"י - פועלם ותרומתם של השורדים להקמת המדינה והישוב היהודי בא"י. כמו כן לפעול בארץ ובחו"ל למען מטרה זו.

האנדרטה של בתיה לישנסקי "משואה לתקומה", הנמצאת במרכז קבוץ נצר סרני, מהווה מוטו לפעילות הקבוצה של דור ההמשך לחניכי ומדריכי תנועת החלוץ בגרמניה.

אהוד הרברט גרובלד והמספר שנצרב על ידו באושוויץ ב-1943. במארס 2022 החליטה עמותת בני ברית להעניק לו את "אות המציל היהודי".

כנס "אני מאמין" התקיים בתאריך 19.6.2021 בקבוץ נצר סרני בהשתתפות 80 חברות וחברים – דור ראשון, שני, שלישי ורביעי, מכל קצוות הארץ. בתמונה הקבוצתית נראים בין השאר הילדה שמחה, (98), ומשפחתה בת ארבעה דורות הגרה בקבוץ, ואלי היימן, (95), ובני משפחתו, ויואב גד מארגן הכנס עם אשתו נאוה וביתו זוהר.

נשיא המדינה
رئيس الدولة
THE PRESIDENT

ירושלים, כ"ד באדר ב' תשפ"ב
27 במרץ 2022

לכבוד
יואב גד
רחוב רותם 28
יבנה

יואב היקר,

קיבלתי בתודה את מכתבך ואת הספר "זיכרונות אנליזה בורנסקי 1940-1943" שאותו הואלת בטובך לשלוח אליי.

ראשית, אני מבקש להודות לך ולקבוצת "הכשרות החלוץ בגרמניה - דור ההמשך" על הברכות החמות.

אני מוקיר את פעילותכם כצוות תיעוד והנחלת מורשת הכשרות הציוניות של "החלוץ" בגרמניה. ללא ספק פעולתכם היא שימור חשוב ונחוץ של זיכרון השואה והתקומה. אני סבור שעשייתכם, ובתוכה ספר זה, כמו ספרים נוספים עליהם כתבת לי הם נדבך יסודי וחשוב בחינוך הדורות הצעירים. יתרה מזאת, בימים אלה, בהם הולכות ומתמעטות העדויות "מגוף ראשון", על זוועות השואה, פעולתכם משמעותית מתמיד.

סוד קיומנו בארץ הזאת הוא השילוב בין מחויבותנו לאופי היהודי ושימור המורשת והמסורת, לבין היסודות הדמוקרטיים הבסיסיים ביותר, ובהם השוויון, הכבוד ההדדי והדאגה לאחר. שימור הזיכרון והעברתו לדורות הבאים, תורם לכלל היסודות האלה, ומשכך – תרומתך ותרומת חבריך לעיצוב דמותה של מדינתנו ראויה לתודת העם בישראל כולו.

אני מאחל לך ולקבוצה עוד שנים רבות של עשייה ברוכה של הנחלת מורשת העבר, והנאה רבה ממעשי ידיך.

בברכה,
נא אס,

יצחק הרצוג
נשיא המדינה

President of the State of Israel

THE PRESIDENT

Jerusalem, 24 BeAdar B. 5782

March 27, 2022

Attention: Yoav Gad, 28 Rotem Street, Yavne

Dear Yoav,

I have gratefully received your letter and the book "The Memoirs of Anneliese Borinski 1940-1943", which you have kindly sent to me.

First I would like to thank you and the group of the "Hachsharot HeChalutz (Pioneer Training Group) in Germany – The Following Generation" for the warm congratulation greetings.

I cherish your work as a documentation team of the legacy of the Zionist training of the "HeChalutz" in Germany. Undoubtedly, your work is an important and necessary preservation of the memory of the Holocaust and the revival. Like other books about which you wrote me, it is a fundamental and important element in the education of younger generations, these days, when the "first-person" testimonies are dwindling. Regarding the horrors of the Holocaust, your activities are more significant than ever.

The secret of our existence in this country is the combination of our commitment to the Jewish character and the preservation of heritage and tradition, and the most basic democratic foundations, including equality, mutual respect and concern for your fellow people. And for the preservation and transfer of the historical memory to the future generations. You contribute to all these elements. And therefore, your contribution and the contribution of your friends to shaping the image of our country deserves the thanks of the entire Israeli people.

I wish you and the group many more years of the blessed work of instilling the legacy of the past, and of satisfaction from your endeavors.

With warm regards and wishing you all the best
Isaac Herzog

ישראל
ברכה, נא אס.
יצחק הרצוג

President of the State of Israel

לכבוד
כבוד נשיא מדינת ישראל
מר יצחק הרצוג
בית הנשיא
ירושלים

18.5.2022

מכובדי הנשיא יצחק הרצוג שלום רב,

ברצוני להודות לך בשמי ובשם כל קבוצת "הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 / דור המשך" עבור מכתבך המרגש מיום 27.3.2022 בו כיבדת אותנו ואת הנושא במילות ההערכה ועידוד כה מדרבנות.

לאור חשיבות דברייך העלנו את מכתבך והתרגום שלו לאנגלית הן לאתר האנציקלופדיה המקוונת הגדולה בעולם אודות יהדות ושואה JEWIKI.NET (יותר מ-10 מיליון כניסות בשנים האחרונות, יותר מ-216,000 מאמרים הזמינים ב-12 שפות, יותר מ-11,500 תמונות, מו"ל ד"ר מ. קינטופ, אשר עבד שנים עם סטיבן שפילברג בתיעוד שורדי שואה) תחת העמוד:

https://www.jewiki.net/wiki/Herbert_Growald יש לגלול scroll כלפי מטה בעמוד. לחיצה על השם שלך תוביל את המבקרים באנציקלופדיה לדף האנציקלופדי אודותיך, אשר כולל גם מידע שאיננו באתרים אחרים. בסרגל האנכי בצד שמאל ניתן לבחור את השפות.

וכמובן גם באתר העמותה שלנו של דור המשך להכשרות החלוץ בגרמניה, הן בעברית גלריית תמונות ומסמכים – הכשרות החלוץ בגרמניה – דור המשך (hachshara-dor-hemshech.com)

והן באנגלית DOCUMENT GALLERY – הכשרות החלוץ בגרמניה – דור המשך (hachshara-dor-hemshech.com)

בהזדמנות זאת הריני מתכבד לדווח לך על פעילותנו החדשה לתיעוד ולהנחלת מורשת אנשי ההכשרות הציוניות בגרמניה על ידי הפקת תערוכה מיוחדת בעברית (וכתורות באנגלית) תחת המוטו "לזכור ולא לשכוח – משואה לתקומה" פרויקט עליו אני וידידי ארי ליפינסקי עמלים כבר מזה מספר חודשים. ביום 18.6.2022 בכוונתנו לקיים בקבוץ נצר סרני, אשר נוסד ב-1948 כ"קבוץ בוכנוולד", כנס שני של קבוצת דור המשך להכשרות החלוץ בגרמניה, בכוונתנו לחנוך בכנס את החלק הראשון של התערוכה.

כמובן שנשמח לעביר לכבוד הנשיא את דיווח על הכנס והתערוכה.

המשוב המעודד ומדברן המיוחד במכתבך הנ"ל אלינו מחזק אותנו במאמצינו ואנו מודים לך על התמסרותך לנושאי הנחלת מורשת עם ישראל בארץ ובעולם בכלל, ולהנצחת זכר השואה מחד ולהעברת לפיד משימת התקומה לידי הדור הצעיר בפרט. בהזדמנות זאת הריני מבטא את רחשי ההוקרה שאנו רוחשים לך על המרץ והפעלתנות המבורכת הבינלאומית שלך בתפקידך הרם, אשר אתה כה מיטיב לייצג הן את המדינה והן את העם היהודי בעולם.

נא ראה מצורף בזאת אישור כי אבי, אהוד הרברט גרובלד, נבחר על ידי ארגון "בני ברית" לקבל את אות "המציל היהודי" על פעולותיו להצלת יהודים בתקופת השואה.

בפרוס יום ירושלים הקרב ובא אני מאחל לך בשם כל קבוצת "הכשרות החלוץ בגרמניה - דור המשך" הצלחה רבה ובריאות טובה לך, למשפחתך, לעם ישראל ולכל שוחרי ירושלים! לא נשכחך ירושלים!

הצלחתך היא לתפארת מדינת ישראל והעם היהודי.

בכבוד רב

יואב גד - מייסד ויו"ר עמותת

["הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 / דור המשך"](http://www.jewiki.net/wiki/Yoav_Gad)

טלפון: +972505596927

כתובת: רותם 28, יבנה

מייל: gadyoav@gmail.com

אודות יואב גד https://www.jewiki.net/wiki/Yoav_Gad

מאת:
נשלח:
אל:
עותק:
נושא:

<Etti <Etti@bnaibrith.org
יום ראשון 13 מרץ 2022 19:12
yngad@isdn.net.il
huli1944@gmail.com
אות המציל היהודי

B'NAI B'RITH WORLD CENTER - JERUSALEM

מר גד, שלום רב,

אנו שמחים להודיעך שביום 7/3/22 החליטה ועדתנו, בהמלצתו של אברהם חולי, להעניק להרברט גרבלד ז"ל את אות המציל היהודי כגילוי הוקרה לפעולתו למען הצלת יהודים מידי הנאצים ועוזריהם בשואה. גבורתו היא לנו מקור-השראה. נבוא איתכם בדברים לגבי הענקת האות.

"אות המציל היהודי" נוסד בשנת 2011 על ידי הוועדה להוקרת גבורתם של המצילים היהודים בשואה והמרכז העולמי של בני ברית במטרה לתקן את התודעה הציבורית המוטעית כאילו לא עסקו יהודים בהצלת אחיהם בשואה. עד היום הוחלט על הענקת האות לכבוד לכ-600 מצילים שפעלו בצרפת, הונגריה, יוון, גרמניה, סלובקיה, יוגוסלביה, רוסיה, פולין, אוקראינה, ליטא, צ'כיה, איטליה, לטביה, אוסטריה, רומניה, בלגיה, מרוקו, אלג'יר, דנמרק והולנד תחת משטר נאצי או בעלי בריתם, תוך הסתכנות חייהם.

אנחנו זמינים לרשותכם בכל שאלה.

בברכה,

אלן שניידר, מנהל המרכז העולמי של בני ברית ומזכיר ועדת המשנה לאות המציל היהודי

052-5536441

B'nai B'rith World Center | 22 King David Street | Jerusalem 94101 | Israel
972-2-625-1743 | worldcenter@bnaibrith.org | bnaibrith.org/worldcenter

לכבוד
בני ברית המרכז העולמי
מר אלן שניידר – מנהל המרכז העולמי
ומזכיר ועדת המשנה לאות המציל היהודי
רחוב המלך דוד 22
ירושלים 94101

למר שניידר הנכבד שלום רב,

הנדון: הודעתך על החלטתכם להעניק לאבי המנוח אהוד הרברט גרובלד את אות המציל היהודי

בתור הבן של אהוד הרברט גרובלד ז"ל התרגשתי מאוד ונפעמתי לקבל את הודעתך מיום 13.03.2022 כי החלטתם בעקבות המלצתו של הד"ר אברהם חולי להעניק להרברט גרובלד את אות המציל היהודי כגילוי של הוקרה לפעולתו למען הצלת יהודים מידי הנאצים ועוזריהם בשואה וכי גבורתו מהווה השראה. זהו כבוד רב למשפחתי, לכל חוג מכריו ומוקיריו של הרברט גרובלד מאז ועד היום, וללא ספק בצעדכם זה אתם מכבדים את עם ישראל בכללו.

מאוד התרשמתי מהפירוט של ההקדף המדהים של פעילותכם אשר במסגרתה כבר החלטתם על הענקת האות לכבוד כ-600 מצילים יהודים אשר פעלו בצרפת, הונגריה, יוון, גרמניה סלובקיה, יוגוסלביה, רוסיה, פולין, אוקראינה, ליטא, ציכיה, איטליה, לטביה, אוסטריה. רומניה, בלגיה, מרוקו, אלג'יריה, דנמרק והולנד תחת המשטר הגרמני הנאצי או שלטון עוזריהם ובעלי בריתם, יהודים אשר עשו זאת תוך סיכון נפשם ולעיתים אף מסרו את נפשם על קידוש השם וקידוש ערכי האחוה והערבות ההדדית הן בקרב עם ישראל והן מתוך שמירת צלם אנוש אוניברסלי תחת קלגסי שלטון רשע.

אני לכן כמובן מאוד מסכים לתפיסתכם החשובה של בני ברית לפעול באופן מכובד ומכבד למען עשיית צדק היסטורי ובמקביל לפעול במטרה לתקן את התודעה הציבורית המוטעית הקיימת לדאבוננו לעיתים הן בארץ ובעיקר בברחי העולם כאילו לא עסקו יהודים בהצלת אחיהם תוך כדי תקופת אימת השואה. על כך אתם ראויים לתודה ולהוקרת האומה כולה, מעבר להוקרת משפחות מקבלי האות.

יורשה לי להוסיף כי אתם לא רק עושים מעשה של צדק היסטורי אלא גם מעשה של חסד עם זיכרון נשמת הקורבנות והשורדים, הן המצילים והן אלו שהצילו אותם. בהענקת האות אתם מביאים לביטוי גם את תודתם של אלפי יהודים אשר לא תמיד הספיקו או לא תמיד השכילו לדעת כיצד לבטא את תודתם לאותם אנשים ונשים בני העם היהודי אשר הצילו אותם תוך סיכון עצמי ניכר. לפעולתכם יש חשיבות חינוכית ממדרגה ראשונה. אם תואיל לעיין באתר העמותה שהקמתי, המופיע למטה, תראה שגם אני משתדל לפעול ברוח זאת.

בנימה אישית אספר לך, כי בדמיוני הייתי יכול לתאר לעצמי כי נשמת אבי אהוד הרברט גרובלד מוצאת כעת מעין מנוחה כי לא נשכחו מעשיו ומעללי הגבורה של רבים מבני דורו, דור יהודי בעידן השואה הנוראה. מנקודת ראות זאת זכותם לקיים מצווה גדולה. יישר כח!

אני מאחל לך ולכל השותפים לפעילותכם בריאות טובה, כל טוב והצלחה רבה בפעילותכם בעלת החשיבות ההיסטורית העצומה. חיזקו ואימצו – הצלחתכם הצלחתנו.

בכבוד רב וברגשות תודה והוקרה מקרב לב

יואב גד - מייסד ויו"ר קבוצת
"הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך"

טלפון: +972-50-5596927

כתובת; רותם 28, יבנה

אימייל: gadyoav@gmail.com www.jewiki.net/wiki/Yoav_Gad

לכבוד
כבוד נשיא מדינת ישראל
מר יצחק הרצוג
בית הנשיא
ירושלים

לכבוד הנשיא הרצוג שלום רב,

ראשית הרשה לי לברך אותך עם בחירתך לתפקיד הרם בשמי ובשם כל קבוצת "הכשרות החלוץ בגרמניה 1930-1947 / דור המשך". אנו מאחלים לך שרות פורה והצלחה! הצלחתך, הצלחתנו.

בהזדמנות זאת הריני מתכבד לדווח לך על פעילות חדשה לתייעוד ולהנחלת מורשת אנשי ההכשרות הציוניות בגרמניה תחת הכותרת **"לזכור ולא לשכוח – משואה לתקומה"**.

שמי יואב גד והנני בנם של הרברט אהוד ועליזה גרובלד. אבי המנוח היה ממנהיגי ההכשרות הציוניות של החלוץ בגרמניה ולאחר ששרד את אושוויץ וצעדת המוות זכה לעלות ארצה. נולדתי וגדלתי בארץ. בשרותי הצבאי הייתי טייס בח"א. אני סא"ל (מיל.).

מזה שנים אני פעיל בהתנדבות במסגרות שונות לרבות בין השאר ביחד עם תא"ל רן פקר ז"ל.

מזה כשנה וחצי פניתי לעשרות בני ובנות הדור השני והשלישי למשתתפי ההכשרות הציוניות של החלוץ בגרמניה במטרה ללקט תיעוד אודות בני ובנות המשפחה על מנת להנציחם במתכונת בעלת ערך חינוכי להעברה מכובדת וראויה של המורשת "משואה לתקומה". לאחר מאות שיחות עם עשרות משפחות בארץ ובחו"ל הקמתי קבוצה של כ-60 משפחות אשר פועלת בקצב גובר והולך תחת הכותרת **"הכשרות החלוץ בגרמניה 1930-1947 / דור המשך"**.

ביום 19.6.2021 קיימנו בקבוץ נצר סרני, אשר נוסד ב-18.6.1948 כ"קבוץ בוכנוולד", כנס ראשון תחת הכותרת **"אני מאמין"**, כי זאת הייתה כותרת כינוס דומה של הורינו בשנת 1985 באותו קבוץ.

נא ראה [גלריית וידאו – הכשרות החלוץ בגרמניה – דור המשך](http://hachshara-dor-hemshech.com) (hachshara-dor-hemshech.com)

אני שמח לבשר לך כי בעקבות קשרים שיצאתי עם ידידים בגרמניה נוצרה תערוכה ניידת בגרמנית אודות ההכשרות הנ"ל ואשר הייתי נוכח בטקס השקתה ונשאתי שם דברי ברכה כנציג המשפחות. אנו מלקטים מזה חודשים כל תיעוד המסמכים ובתמונות הנמצאים בבתי המשפחות מבלי שזכו לפרסום עד כה. אנו מרכזים ספרי וחוברות הנצחה אשר הופקו ברבות השנים אך במסגרות המשפחתיות בלבד. במסגרת זו אף יזמתי את **התרגום הראשון לעברית לספר הזיכרונות המיוחד והמורחב של אנליזה בורנסקי** / אורה אלוני מן הבולטות בחבורה המצומצמת של אנשי ההכשרה בגרמניה שגורשו לאושוויץ, שרדו ועלו ארצה: **"משואה לתקומה!"**. הספר יצא לאור ומופץ על ידינו לספריות עירוניות ולמורי היסטוריה בבתי ספר תיכוניים.

[בלוג-מה חדש – הכשרות החלוץ בגרמניה – דור המשך](http://hachshara-dor-hemshech.com) (hachshara-dor-hemshech.com)

אני מבקר את שורדי ההכשרות אשר עדיין בחיים ונמצאים בארץ ומעודד את בני משפחותיהם לשנס מותניים ולדלות ממגירות וקרטונים הכלים בביתם את שרידי ההוכחות אודות שורדי השואה מבני משפחותיהם. כידוע לכבוד הנשיא רבים שתקו או מיעטו לספר. לדאבוננו רוב משפחות השורדים לא טרחו זמן רב ללקט לתעד, לשמר ולפרסם את הידוע להם על הפרק הנורא והמופלא הזה בתולדות עמנו.

אני נמצא בקשר פעיל עם מוזיאונים גדולים מובילים בארץ ועם ארכיונים קיבוציים ואחרים ואוסף כל פירור מידע בנייר או באופן דיגיטלי אודות משתתפי הכשרות החלוץ בגרמניה. במסגרת זו אנו למשל פועלים להפצת מהדורה דיגיטלית של שני כרכי הספר **"עדויות מגיא צלמות"** בו יש תיעוד מצמרר מופלא כאחד של ראיונות ממושכים עם יותר מ-100 ממיידי וחברי קבוץ נצר סרני אשר נוסד על ידי שורדי בוכנוולד, אושוויץ

וברגן בלזן אשר בראשית התארגנותם בגרמניה שלאחר המלחמה היה גם ישראל מאיר לאו ביניהם, מי שלימים היה לרב הראשי לישראל וליו"ר הקודם של יד ושם.

על מנת לתרום למלחמה כנגד הכחשת השואה ברחבי העולם האינטרנטי מזה כשנה אנו בקשר שוטף ומאוד פורה עם הבעלים והמו"ל של JEWIKI.NET, האנציקלופדיה המקוונת הגדולה בעולם אודות השואה, יהדות, קורות אישים יהודיים, ישראל וציונות בשפה הגרמנית הכוללת שרות כפתור תרגום לעברית, אנגלית, צרפתית, ספרדית, פורטוגזית ורוסית!

המו"ל **Dr. Michael Kühntopf** משווייץ אשר עבד שנים בצוות של סטיבן שפילברג לתייעוד שורדי שואה. הקשר עימו נוצר הודות לחבר הקבוצה שלנו, אלעזר ארי ליפינסקי, לשעבר השליח הראשי של קק"ל בגרמניה ונציג אוניברסיטת בר-אילן בגרמניה, הפעיל כעורך אנציקלופדיה הנ"ל בהתנדבות מזה שנים. באנציקלופדיה יש כבר מעל **195.800 מאמרים** ובהם הנצחה שמית ביוגרפית ומגובה במסמכים אודות 50.000 יהודים. המיוחד באנציקלופדיה כי מתועדים גם אנשים בעודם בחיים ולא רק לאחר מותם. כך יכולים מורים, מרצים, חוקרים, סטודנטים, תלמידים ומי שמחפש פרטים אודות קרובי משפחה למצוא מידע. במסגרת פעילות הקבוצה העלינו לאוויר דפי הנצחה אודות שורדי שואה שטרם פורסם עליהם דבר באף מקום אחר!

כגון: https://www.jewiki.net/wiki/Herbert_Growald

נכבדי, נשיא המדינה, חשבתי לנכון לעדכן אותך אודות פעילות חשובה זאת מייד עם כניסתך לתפקיד הרם. היות ובתפקידך הקודם כיו"ר הסוכנות היהודית גילית לב חם ובקיאות כה רבה בנעשה בעולם היהודי בכל רחבי תבל, נשמח במיוחד לקבל מכבוד הנשיא כמה מילים לעידוד פעילותנו לתייעוד העבר, להנחלת המורשת של דור המייסדים של המדינה וכתרומה למאמץ הלאומי כנגד תופעות הכחשת השואה בתקשורת העולמית. מכובדי כבוד הנשיא, נהיה אסירי תודה באם תואיל להקדיש מזמנך למשוב מצידך!

בהזדמנות זאת הריני מבטא את רחשי ההוקרה שאנו רוחשים לך על שנרתמת לתפקיד הציבורי הרם של נשיא מדינת ישראל, אשר בעיני רבים הינו במידה מסוימת אף נשיא ליהודי העולם.

אני מאחל לך בשם כל קבוצת "הכשרות החלוץ בגרמניה - דור המשך" הצלחה רבה ובריאות טובה לך ולמשפחתך עד 120 שנה!

בכבוד רב

יואב גד - מייסד ויו"ר קבוצת

"הכשרות החלוץ בגרמניה - דור המשך"

טלפון: +972505596927

כתובת; רותם 28, יבנה

מייל: yngad@isdn.net.il

אודות יואב גד:

https://www.jewiki.net/wiki/Yoav_Gad

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947

דור המשך

משואה לתקומה

הכשרות החלוץ - תנועת החלוץ נוסדה בשנות העשרים של המאה הקודמת, תנועה יהודית ציונית עם פנים להכשרה ולעליה לא"י. בסוף שנות השלושים של המאה הקודמת היו 139 הכשרות של החלוץ בגרמניה, לא כולן ציוניות, רובן רוכזו במדינת ברנדנבורג, בד"כ רחוק מערים ובשטחים חקלאיים. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה נותרו 17 הכשרות, 3 מתוכן דתיות. לכול הכשרה הוקצו מדריכים, ומניין החניכים עמד על כ- 30 עד 40. ב- 1934 היו בהחלוץ בגרמניה כ-15000 חברים. כ-3500 איש הוכשרו באותה תקופה במוסדות ההוראה של ההכשרה, כפי שכתב מרטין גרזון מטעם נציגות הרייך של יהודי גרמניה. בסך הכל הוקמו בגרמניה תחת השלטון הנאצי לפחות 32 מחנות הכנה כאלו. (ראה פרטים בזיכרונותיה של אנליזה בורנסקי, אורה אלוני)

האחווה בארנסדורף (כ-30 ק"מ דרומית לברלין, ליד לוקנוואלד) הייתה שייכת למשפחה יהודית, אשר החזירה את המקום לתנועת החלוץ כנראה בשנת 1936. צעירי החלוץ גרו ועבדו בחווה עד סוף 1941 ואז גורשו על ידי המשטר הנאצי למחנה הריכוז בגנינדורף. שטח האחווה היה כ-32 דונם וכלל אגם, יער גדול, מבנה מרכזי בו שתי קומות בו גרו הבנות בקומה השנייה, מרתף ועליות נג, מבנים נוספים לציד חקלאי ואחסון בעלי החיים במקום. מבנה נוסף הוקצה ללינת הבנים

מבנה טירת אהרנסדורף כפי שנשמר עד היום - מבט אל שער הכניסה שלושה המבנים הנוספים הנראים ברקע שימשו לאחסנת ציוד חקלאי
Landwerk Ahrens Dorf, Brandenburg, Entrance, as preserved today

אהרנסדורף, 2018 יואב גד ליד לוח זיכרון שהקים ד"ר הרברט פידלר בצורת לב החצוי לשניים עליו כתוב כל המוצי' נפשו אבות כאילו העי' עולם ומלואו, תלמוד, סנהדרין 37 א
Landwerk Ahrens Dorf, 2018, Yoav Gad at a memorial plaque made by Dr. Herbert Fiedler saying: "Whoever saves one soul, saves the world entire", Talmud, Sanhedrin 37 a

אהרנסדורף, שרטוט שטח ומבני החווה החקלאית של מתקן ההכשרה של תנועת החלוץ בגרמניה
Landwerk Ahrens Dorf, Sketch of area and farm building of the HeChalutz Germany Hachshara agricultural training facility

אנליזה בורנסקי (אורה אלוני), שורה תחתונה, שניה משמאל
Anneliese Borinski (Ora Aloni), bottom row, second from left

אניית התעופה ה"פאטריה" - באוגוסט 1940 יצא מסע גירוש של כ-1300 יהודים בעיקר צעירים ונוער, לעלייה בלתי לילית לא"י (מתוכם כ-350 מהחלוץ ובהם 25 מהכשרת אהרנסדורף). באישורו של אדולף אייכמן יצא הטראנספורט ס.ה.7- מגרמניה ליוני, ומשם המשיך המסע על הרדובה לים השחור ועד לחיפה. אפרים פרנק שהיה מנהל "החלוץ" בברלין ניהל מו"מ ישיר מול א. אייכמן והתמנה להיות מפקד הטראנספורט המיוחד. אלפרד זלביגר שהחליף את א. פרנק כממונה על "החלוץ" בגרמניה, והדברט אהוד גרובלד ממרכז "החלוץ" בברלין, שבו מבול גרמניה אוסירה לברלין. הם נדלו ממפקד המסע המשיך עם אנשי המסע ארצה והיה אף מעורב בפיצוץ האניה פאטריה ע"י ארגון ה"הנה" בגמל חיפה.
The Ship "Patria" / In August 1940 A. Eichmann gave a permit for a transport of 1300 young Jews (also from Ahrens Dorf) to Austria on the way to Palestine, where they boarded the famous "Patria" before its sinking due to an explosion done by the Jewish underground "Hagana".

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך

HACHSHAROT HECHALUTZ IN GERMANY 1933-1947 FOLLOWING GENERATION

זכויות קופירייט לכל התמונות בתערוכה ובחוברת: יואב גד
Copyrights of all photos in the brochure and the exhibition: Yoav Gad
יוצרי התערוכה והחוברת: יואב גד וארי ליפנסקי / זכויות לתערוכה ולחוברת בידי העמותה ה"ל"
Creators of the exhibition and the brochure: Yoav Gad and Ari Lipinski
Copyrights of the exhibition and the brochure: The above association

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947

דור המשך

משואה לתקומה

אחוזה נוינדורף - נמצאת ליד פורסטוואלד, כ-60 ק"מ מזרחית לברלין. היא כוללת שטח חקלאי גדול הכולל מבנה מרכזי בן 3-4 קומות, מבנים רבים, מחסנים, אורות וצריפי מגורים. השטח היה בבעלות משפחת הרמן מולר היהודי מ-1919 אשר נפטר ב-1927. אנשי תנועת 'החלוץ' חזרו את המקום לטווח ארוך החל מ-1932. בשנים הראשונות של מרכז ההכשרה הוכשרו בניידורף כ-30 עד 40 צעירים יהודים מובטלים. בחוזה הייתה גם גנריה, נפחיה ובית מלאכה לחיקון גלגלי עגלות ומכוניות. מ-1937 שימש המקום רישמית כאתר הכשרה של 'החלוץ'. ב-1940 הוחרמו 1,450 דונם של החווה ל'לופטקריסקומנדו' (מפקדת המלחמה האווירית) כדי להרחיב את שדה התעופה הסמוך נוינדורף. החל מ-1941 הפך המקום בעצם למחנה עבודה בכפיה. מ-1932 עד 1940 היה אלכס מוך מנהל המקום. בשנים 1940-43 ניהלו מרטין גרדון (מנהל החלוץ בגרמניה) והרבט אהוד גרובלד את ההכשרה בנוינדורף. בתחילת 1942 רוכזו במקום כל צוותי וחניכי התנועות החלוציות בגרמניה, כולל אנשי הארנסדורף, המקום הפך למחנה עבודה תחת פיקוח הגסטפו. בתאריך 19.4.1943 גורשו כל אנשי הצוות, החניכים והמדריכים ע"י כוחות האס אס למזרח... (לאושוויץ). לאחר מלחמת העולם השנייה היה האזור בשליטת הרוסים, על כל המשתמע מכך. בשנת 2018 נמכר השטח ע"י ממשלת גרמניה ליזמים פרטיים.

The Neuendorf Estate near Fürstenwald is located about 60 km east of Berlin. The owner from 1919 till 1927 was the Jewish family of Hermann Müller. It then became a "Hachshara" training facility and from 1932 it was leased by the "HeChalutz". In 1937 it was recognized as a "HeChalutz" training center. Between 1932 and 1940 Alexander Moch was the head of the site. Between 1940 and 1943 Martin Gerson (he head of the HeChalutz in Germany) and Herbert Ehud Growald were the directors of the teams of the Madrichim and the Chanichim. From 1941 the place was de facto a forced labor camp. On 19.4.1943 all Jews (officials, Madrichim and Chanichim) were deported from Neuendorf "to the east" (i.e. to Auschwitz).

תיוא ליהמן בעבודת מטבח במסגרת חלוקת העבודה של חברים בהכשרה. אלי הימן סיפר כי חברו תיוא נהג לחלוק עם חברים קליפות תפוחי אדמה שנותרו במטבח

Theo Lihemann at kitchen work

Paula and Klaus Stern

פאולה וקלאוס שטרן נמסו הכירו והתחתנו בהכשרת נוינדורף ונרשו בטראנספורט עם כל שאר החניכים והמדריכים לאושוויץ, נפשו מחדש והתאחדו לאחר המלחמה, עברו לסיאטל בארצ"ב. הדין שנעלה עליהם מאוחר ומרים. טאולה נפטרה ב-99 בשנת 2021 בשיחת טלפון עם יואב גד אמרה היפות בחיי היו שנות ההכשרה בנוינדורף! Paula Stern told Yoav Gad in a phone conversation: My most beautiful years were the Hachshara years in Neuendorf!

נוינדורף - בניין המינהלה של "הכשרת נוינדורף" בצמוד לבניין בחזית הבאר ההיסטורית מן השנים 1941-43. נאוה גד בביקור ב-2018 Neuendorf - the central building of the "Hachshara" with the historic well. Nava Gad during visit in 2018.

נוינדורף - צריף מגורי החניכים וחניכותי שהוקמו מאוחרנסדורף בשנים 1941-1943. אנליזה בורנסקי (אורח אלון) סיפרה אודות החוויה החיבתית המיוחדת של החניכים במקום. בשעות הערב לאחר יום עבודה נטח אורח חילוקי חלבונים חזר לחיות. כיסו המדריכים את החניכים. לעיתים ברחו, עזירות נעושהם מלפנים Neuendorf - The wooden barracks where the Chanichim and the Madrichim were housed. Anneliese Borinski (Ora Aloni) described in her memoirs the special social character of the Madrichim and Chanichim after the hard day-work.

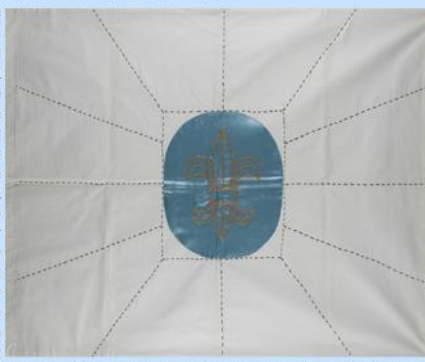
Text on the wall: People of the book keep the book. (Yoav Schrift, Volk des Buches - Bewahret den Buch)

Neuendorf Library 1941 Neuendorf Library 1941

הספרייה בנוינדורף
עם הכניסה על הקיר
עם הספר
- שמור על הספר

סיפור דגל ההכשרה: חלקו המרכזי של דגל הכשרות החלוץ באהרנסדורף ובנוינדורף אשר נסר על ידי הרברט אהוד גרובלד ב-19 אפריל 1943 במיפקד היציאה לגירוש כפי שאנליזה בורנסקי (אורה אלוני) כתבה בביכרונותיה בגרמנית אשר תורגמו לעברית ופורסמו ב-2021 בהוצאת עמותת "הכשרות החלוץ בגרמניה" בשנים 1933-1947 / דור המשך". ראה עמוד 48 בספר. הרברט אהוד גרובלד גור את הדגל ל-12 יחידות כמספר שבטי ישראל ומסר את פיסות הדגל הן למדריכים והן לחניכים נבחרים. זאת לאחר שלב הדגל עם ציור התבצלת כבר נסר קודם לכן והובא לארץ על ידי חנה וברכה, הנשים הישראליות שחזרו לארץ ב-1941 במסגרת עסקת חילופי שבויים עם גרמניה. בתקופה מסוימת נשמרה פיסת הדגל בארכיון תנועת מבני הצעירה לא ברור מה קרה לו לאחר מכן. חלק הדגל שאנליזה קיבלה ושומרה אותו בחירוף נפש דרך מראות אושוויץ והתלאות עד לשחרורה, הוא החלק היחיד מבין שנים עשר החלקים שחולקו למדריכים אשר הגיע לארץ. הוא נשמר בקיבוץ מעיין צבי, הועבר ע"י אורה אלוני לנשיא זלמן שז"ר ולבסוף נמסר על ידי בנה של אורה אלוני, ניר אלוני, למוזיאון די ושמ ב-2007. חברת ההכשרה שהגיעה לקבוץ נצר סרני, חוה יוסקוביץ, רקמה דגל משוחזר חדש, אשר נמסר לידי מוזיאון די ושמ על ידי הילדה שמחה למשמורת ביחד עם פיסת הדגל של אנליזה בורנסקי.

The Hachshara flag was cut to 12 pieces like Israel's 12 tribes by H. E. Growald on 4.19.1943 and was given to the Madrichim.

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך

HACHSHAROT HECHALUTZ IN GERMANY 1933-1947 FOLLOWING GENERATION

זכויות קופייריט לכל התמונות בתערוכה ובחוברת: יואב גד
Copyrights of all photos in the brochure and the exhibition: Yoav Gad
יצרי התערוכה והחוברת: יואב גד וארי ליפנסקי / זכויות לתערוכה ולחוברת בידי העמותה הנ"ל
Creators of the exhibition and the brochure: Yoav Gad and Ari Lipinski
Copyrights of the exhibition and the brochure: The above association

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך משואה לתקומה

נוינדורף הנהגה וחניכים בחברותה - למטה מימין מנהל החלוץ אלפרד זלביגר / למטה משמאל: יצחק שוורצנץ / למעלה בימין הרברט אהוד גרובלד / ובמרכז חנה אנגל עם הידים על החזה.

חדר הבסיסה אשר שימש כמרכז רכילות פעיל... מדריכות וחניכות לפני הכניסה לבניין המגורים אנליזה בורנסקי בשורה למטה שנייה משמאל

הבניין המרכזי שכלל מינהלה מטבח וחדר אוכל בניין אחסנה אשר ייתכן ושימש למעלה גם למגורים

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך

HACHSHAROT HECHALUTZ IN GERMANY 1933-1947 FOLLOWING GENERATION

זכויות קופירייט לכל התמונות בתערוכה ובחוברת: יואב גד
Copyrights of all photos in the brochure and the exhibition: Yoav Gad
יוצרי התערוכה והחוברת: יואב גד וארי ליפנסקי / זכויות לתערוכה ולחוברת ביד העמותה הנ"ל
Creators of the exhibition and the brochure: Yoav Gad and Ari Lipinski
Copyrights of the exhibition and the brochure: The above association

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947

דור המשך

משואה לתקומה

הכשרת גרינגסהוף – "קיבוץ בוכנוואלד", נמצא ע"י פולדה מצפון לפרנקפורט במערב גרמניה.
לגרינגסהוף הגיעו שורדי השואה הראשונים החל ממאי 1945 ניצולי אושוויץ, צעדות המוות, בוכנוולד, בגן בלון ומחנות נוספים. ניצולי בוכנוולד שהגיעו ראשונים קראו למקום "קיבוץ בוכנוולד". המקום שימש בין השאר כחשאי גם כתחנת מעבר לאנשי "המוסד לעלייה ב" ותנועת "הבריה". המטרה הייתה לסייע להעפלת מאות אלפי שורדי שואה יהודים להגיע באופן ליגלי או בלתי ליגלי לנמלי אירופה בדרכם לא"י. שהייתה תחת שלטון המנדט הבריטי עד 1948. במשך כשנתיים עברו מעל 10,000 פליטים יהודים דרך גרינגסהוף, חלקם נשארו במקום לפרקי זמן ממושכים ואחרים המשיכו בשלבים שונים לנמלי הים בדרום צרפת, בעיקר לנמל מרסיי. חברים שנשארו במקום קיבלו הכשרה וטיפעלו את החווה החקלאית שכללה סוסים, פרות וציוד חקלאי. בוגרי הכשרות החלוץ הגיעו עם הכשרה מקצועית קודמת ונסיון בחקלאות. במקום היו שתי קבוצות אורגניות מרכזיות אחת של התנועות הדתיות, ובראשם עמד טידור באומול. בקבוצה השנייה היו אנשי הכשרות החלוץ ובראשם עמדו ארתור פוזנסקי והרברט אהוד גרובלד. בקרב החברים והחברות הייתה פעילות חברתית ותרבותית עניפה שכללה גם עונג שבת כהלכתו. וכתוצאה מהמערכת החברתית האינטימית נוצרו זוגות ואף התקיימו ארבע חתונות במקום, מן הראשונות לאחר השואה.

מיעה הפרות לפני בניין המנהלה ממחיש את הפעילות החקלאית.

חברי "קיבוץ בוכנוולד" בגרינגסהוף ב-1946 במסגרת עבודתם החקלאית ניתן לראות ממבטי האנשים והחיך הנסוך על פניהם את שמחת החיים לאחר שיחרורם מהמחנות. ראשון משמאל איידור פפה יוקר חמישי משמאל הרברט אהוד גרובלד.

ראשון מימין - הרברט אהוד גרובלד
שני משמאל - ארתור פוזנסקי

עבודה חקלאית במסגרת "קיבוץ בוכנוולד" - מימין לשמאל:
פיזה שמחה, הרברט אהוד גרובלד, רביעי מימין איידור פפה יוקר

חברי "קיבוץ בוכנוולד" בחווה החקלאית גרינגסהוף: בשורה העליונה מימין לדלת משה אלתר לידו לפני הדלת כנראה איטקה אלתר שורה אמצעית, שלישי מימין הרברט אהוד גרובלד, רביעי מימין בשורה האמצעית הוא איידור פפה יוקר (עם השפס)

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך

HACHSHAROT HECHALUTZ IN GERMANY 1933-1947 FOLLOWING GENERATION

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך משואה לתקומה

הכשרת גרינגסהוף – "קבוץ בוכנולד" / האנשים ובעלי החיים
The Geringshof Hachshara - "Kibbutz Buchenwald"

People and animals

איזידור פפה יוקר - Isidor Papa Joker

עומדות: במרכז לולה אהוביה, לימינה נעמי אפלבוים
לשמאלה מלי פישל וריטה וסרמן
(התמונה באדיבות הבן של לולה אריאל אהוביה)
Standing at center: Lola Ahuvia, on her right Naomi Apfelbaum
on her left Mali Fischel and Rita Wassermann

הרבט אהוד
גרובלד

בתמונה מימין:
חברות ההכשרה
עובדות בחליבה ברפת
בתמונה למטה:
בעבודה משרדית

איזידור
פפה יוקר

הרבט אהוד גרובלד ופפה יוקר מתכננים
את העבודות והנסיעות של פעילי ההכשרה

HACHSHAROT HECHALUTZ IN GERMANY 1933-1947 FOLLOWING GENERATION

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947

דור המשך

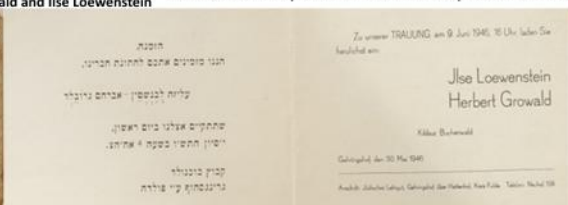
משואה לתקומה

לאחר תום מלחמת העולם השנייה התרכזה והתגבשה קבוצת צעירים יהודים שורדי מחנות הריכוז

ב- "קבוץ בוכנולד" בחוות גרינגסהוף. בשנים 1945-46 התקיימו במקום 4 חתונות של חברי הקבוץ. היו אלה בעצם מהחתונות הראשונות לאחר המלחמה. ביניהם היו: הרברט אהוד גרובלד ועליזה לוינסטיין, משה ואיטקה אלתר ועוד שני זוגות שנישאו בגרינגסהוף, אשר אחד מהם עלה ארצה. After WW II in 1945-6 four Jewish weddings were conducted in "Kibbutz Buchenwald".

טקס החופה והקידושין של הרברט אהוד גרובלד עם אילזה (עליזה) לוינסטיין ב-9.6.1946 ב- "קבוץ בוכנולד" בחוות גרינגסהוף. משמאל: לווה דנציגר (אחותו של הרברט), מימין רב צבאי אמריקאי, לאו דנציגר, בעלה של לוטה, ולשמאלו במרכז אפרים פרנק, מנהל "החלוץ" בגרמניה ב-1938 ומפקד מסע הגירוש ב-1940 עד פיצוץ האניה פאטריה בחיפה.

שימחת חיים נסובה על פני חברי "קבוץ בוכנולד" העובדים בחקלאות. משמאל: איידור פפה יוקר, במרכז בגופיה הרברט אהוד גרובלד. שלישי מימין (בנראה) בנו ריפלד

חוות גרינגסהוף - מבט מהשביל המוביל אל החווה. התורן עם דגל החלוץ נראה למרחוק מונף בגאון. המכונית לפני הבניין המרכזי שירתה את ה. א. גרובלד במסגרת עבודת "המוסד לעלייה ב" לאיתור עקורים ולהכנתם לעלייה לארץ. View of the road leading to the Geringshof Hachshara Farm with its flag. The above car served H. E. Growald for the work of the "Mossad for Aliya B"

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך

HACHSHAROT HECHALUTZ IN GERMANY 1933-1947 FOLLOWING GENERATION

זכויות קופייריט לכל החומות בתערוכה ובחוברת: יואב גד
Copyrights of all photos in the brochure and the exhibition: Yoav Gad
יוצרי התערוכה והחוברת: יואב גד וארי ליפסקי / זכויות לתערוכה ולחוברת בידי העמותה ה"ל"
Creators of the exhibition and the brochure: Yoav Gad and Ari Lipinski
Copyrights of the exhibition and the brochure: The above association

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947

דור המשך

משואה לתקומה

הכשרת גרינגסהוף - "קבוץ בוכנולד" 1945-1947

מספרי חברי הקבוץ: ביוני 1945 45 חברים, בנוב' 1945 99 חברים, במאי 1946 100 חברים בדצמ' 1946 77 חברים, באפר' 1947 75 חברים, באוג' 1947 84 חברים, במאי 1948 81 חברים
The Geringshof Hachshara "Kibbutz Buchenwald" 1945 - 1947
מהראשונים להגיע לגרינגסהוף וממנהיגי "קבוץ בוכנולד" היו יחזקאל תידור מהציונים הדתיים, ארתור פוזנסקי ממנהיגי "החלוץ" בגרמניה והרב אהוד גרובלד ממנהיגי "החלוץ"

הרב אהוד גרובלד עם עמוס שליין אותו שיחרר ממעצר במסגרת פעילותו הבלתי רשמית במסגרת "המוסד לעלייה ב"

אילזה לוינשטיין הגיעה מאנגליה לגרינגסהוף במדי צבא ארה"ב בסוף 1945 וסייעה להרב אהוד גרובלד בפעילותו החשאית.

ד"ר נחום גולדמן, מבכירי הסוכנות היהודית ביקר בגרינגסהוף ב-1946 במסגרת מאמציו להגדיל את כמות העולים ביצולי השואה שנמצאו בגרמניה. בתמונה נראים אנשי צבא ארה"ב שהתלו לגולדמן להביא מידע אשר גולדמן העביר למחלקת המדינה במסגרת התנגדותו לתכנית סגן ר"מ בריטניה מוריסון להגביל את העלייה היהודית לארץ ישראל שהייתה תחת שלטון המנדט הבריטי. מאמצי הד"ר גולדמן הצליחו. נשיא ארה"ב הארי טרומן דחה את תכנית מוריסון ותמך בתוכנית גולדמן להביא לעלייה מיידית של מאה אלף יהודים לא"י. (המקור: עיתון דבר 6.11.1946)
במסגרת ההכירות ביקש ד"ר גולדמן מה.א. גרובלד להתייחס ולפעול במסגרת "המוסד לעלייה ב" בגרמניה.
בתמונה מימין ד"ר נחום גולדמן במרכז בחליפה, שלישי משמאל עליזה לוינשטיין (גרובלד) במדי צבא ארה"ב כמו הנשים לידה.
ה"מוסד לעלייה ב" פעל במחנות העקורים ברחבי אירופה לאיתור עולים פוטנציאליים עבורם ארגן תובלה לנמלי איחופה בגן למרסיי. חלק מן העולים יצאו לדרך עם הרשויות ליגלצו וחלק עלה כידוע באופן בלתי יגלי עד הקמת מדינת ישראל ב-14.5.1948.

Displaced Persons Camp

דגל "קבוץ בוכנולד" אשר רכמה חוה יוסקוביץ (לנדגרטן) ונמצא בארכיון קבוץ נצר סרני

Arthur Posnansky

Piraeus, Herbert Ehud and Aliza Grobald

תועדת השחרור של הרב אהוד גרובלד ממחנה הריכוז ברנן בלון ביום 5 מאי 1945

The "Kibbutz Buchenwald" flag hand made by Hava Yoskovitz (then Landgarten) is stored in the archive of Kibbutz Netzer Sereni

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947

HACHSHAROT HECHALUTZ IN GERMANY 1933-1947 FOLLOWING GENERATION

זכויות קנייניות לכל התמונות בתערוכה ובפרסומים: יואב גד
Copyrights of all photos in the brochure and the exhibition: Yoav Gad
יואב גד והערוכה והחברות: יואב גד וארי ליפסקי / זכויות לתערוכה ולפרסומים: יואב גד וארי ליפסקי
Creators of the exhibition and the brochure: Yoav Gad and Ari Lipinski
Copyrights of the exhibition and the brochure: The above association

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך משואה לתקומה

"ואף על פי כן... יכול נוכל לו,
נקום, ונקים בית לתפארת מדינת ישראל!"

אנדרטת "משואה לתקומה" של בחי' לישושקי בקבוץ נצר סרני

ב-18.6.2021 נסע "ארי ליפנסקי" בקבוץ נצר סרני ואשר ראשיתו ב"קבוץ בוכנולד"

דוד בן גוריון מבקר בקורס טייס 1969.

ב-2006 משטח נציגי הכשרות ביניהם ליום הולדת 80 של ה. אהוד גורנבלד אצל יואב דוד

ב-1994 משטח הכ"ר הכשרות ביניהם לנכדו יום הולדת 80 של ה. אהוד גורנבלד אצל יואב דוד

ב-1969 יואב דוד חתול בנצי טייס מפקד ח"א האלופי מטיס הד ומפקד בית הספר לטיסי סא"ל רן פקיר רוקן

בשנות ה-1990 נסע חברים מסי הכשרות בקבוץ חסיין צבי

ב-2004 נסע חברים ביניהם ליום הולדת 80 של ה. אהוד גורנבלד אצל יואב דוד

חברים בישראל

חברים בגרמניה

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 דור המשך

HACHSHAROT HECHALUTZ IN GERMANY 1933-1947 FOLLOWING GENERATION

זכויות קופירייט לכל התמונות בתערוכה ובפרסום: יואב דוד
Copyrights of all photos in the brochure and the exhibition: Yoav Gad
יוצרי התערוכה והפרסום: יואב דוד וארי ליפנסקי / זכויות לתערוכה ולפרסום ביד: העמותה הנ"ל
Creators of the exhibition and the brochure: Yoav Gad and Ari Lipinski
Copyrights of the exhibition and the brochure: The above association

זכרונות אנליזה-אורה בורנסקי

1940-1943

מהדורה מורחבת ומעודכנת המתארת את תקופת הכשרות החלוץ
בגרמניה לפני השואה, במהלכה ועד לאחר מלחמת העולם השנייה

"אורה בורנסקי נתנה דוגמה ומשמשת כמופת להנחלת ערכי המורשת והחינוך כפי שחיה על פיהם, והגשימה אותם מראשית התנדבותה כמדריכה בהכשרת החלוץ בגרמניה, ועד יומה האחרון בישראל. לכבוד הוא לנו להיות ממשיכי דרכה.

זהו הסיפור שלנו! כאן אנחנו נכנסים 'לתמונה' – לחשוף, לגלות, לאסוף, לשמר, להנציח, ללמד, לקבץ את מירב החומר האפשרי המצוי בידי החברים והמשפחות ובארכיונים, לכדי בית עדות אחד, מרכזי, מוכר, נגיש – כותב יואב גד, בנם של הרברט אהוד ועליזה גרובלד. הרברט היה מפעילי החלוץ המרכזיים בגרמניה, המוזכר בזיכרונותיה של אורה בורנסקי.

"עד מבצע לכידתו של אדולף אייכמן ב-1960 – ניצולי השואה כמעט לא דיברו. משנות השישים הראשונות, החלה לנשב רוח חדשה של שיח "השואה והגבורה" של ניצולים, שורדים ולוחמים גיבורים. – רבים מהם החלו להיפתח, לדבר, לספר, לכתוב, אף כי במשורה" – מספר יואב, המקיים קשר אישי הדוק עם משפחות הניצולים בארץ מאז ימי ילדותו. לשם הנחלת המורשת של דור מופלא זה ייסד יואב גד, סא"ל מיל. טייס ח"א לשעבר, בשנת 2018 קבוצה של "דור המשך לחניכי ומדריכי הכשרות החלוץ בגרמניה בשנים 1930 עד 1947". "מטרת הקבוצה לאסוף עדויות במסמכים, בתמונות ובסרטים לשם הנגשתם ללימוד על ידי תלמידים ומורים, סטודנטים מרצים וחוקרים, לשמש להדרכת קבוצות נוער בישראל ובחו"ל, ובכך לתרום לפעילות הנצחה בנושא השואה בכלל ובנושא ההכשרות והחלוצים בפרט." חברי הקבוצה פועלים לתיעוד וליצירת דפי זיכרון ומורשת גם באמצעות האנציקלופדיה האינטרנטית JEWIKI.NET הנגישה בכל שפה בכל העולם. נוצר קשר אמיץ עם חוקרים בגרמניה אודות הכשרות אהרנסדורף ונויינדורף הפועלים להפעיל שם אתרי שימור, מורשת, ומוזיאון להדרכה ולעבודה חקלאית לנוער גרמני.

יואב גד תקווה כי בקבוץ נצר סרני, אשר נוסד ביוני 1948 על ידי חברי "קבוץ בוכנולד", יוקם בית עדות מתקדם ומקיף שירחיב את הנצחת קורבנות השואה מבני משפחות חברי המשק, גם להנחלה פעילה של מורשת הכשרות החלוץ לדור דור: "לזכור ולא לשכוח".

לסיפור הזיכרונות המרגש של אורה בורנסקי נוסף בספר זה לראשונה תיעוד צבעוני אודות הנפשות המוזכרות מאז ועד היום ואודות אתרים בהם התרחשו האירועים. מי ייתן וישמש ספר זה כתמריץ למשפחות נוספות להנציח יקיריהם בתיעוד בר קיימא.

ISBN 978-965-92948-1-7

9 789659 294817

מחיר מומלץ 79 ש"ח

כנס "אני מאמין" - דור המשך לאנשי ההכשרות של "החלוץ"

כתב: יואב גד

בשנת 1985 התקיים באולם האספות של קיבוץ נצר סרני מפגש של יוצאי המחנות, חברי וחניכי ההכשרות היהודיות הציוניות של "החלוץ" בגרמניה – לאות ולציון ארבעים שנה לשחרור ממחנות הריכוז אושוויץ, בוכנוואלד וברגן בלזן.

רבים מחניכי ההכשרות היהודיות והציוניות בגרמניה של השנים 1939–1943, ארנסדורף ונוינדורף, הגיעו אחרי המלחמה בעלייה בלתי-לגלית לארץ, התיישבו באפיקים ועלו לקרקע ב"קיבוץ בוכנוואלד" – הלוא הוא נצר סרני.

בשנת 2017 הקמנו גרעין של חברים, דור ראשון שני ושלישי לאנשי ההכשרות. גיבשנו קבוצה של כשישים חברים וחברות, כאשר המטרה הייתה איסוף ושימור חומרים, תיעוד ספרים, מסמכים ותמונות הקשורים לאותה תקופה, קורות חיים של השורדים, גיבוש ארכיון והקמת תערוכה בנושא בגרמניה, אשר הוצגה על-ידינו בפוצדאם (בירת מדינת ברנדנבורג) אשר על-יד ברלין בתאריך 2.3.2020.

יצרנו קשר עם שותפים בגרמניה, פנינו לעדכן ולשתף את נשיא המדינה מר רובי ריבלין ואת שגרירת גרמניה בארץ, ואנו מוזמנים בפעם השלישית לברלין להציג את הנושא של הכשרות "החלוץ" בשנים 1938–1947. בתאריך 7.10.2021 נציג את התערוכה בנושא זה, במוזיאון המרי בברלין.

הכנס "אני מאמין" שהתקיים במוצ"ש 19.6.2021 באולם האספות בנצר סרני, היה אבן דרך נוספת בשימור המורשת והתוויית דרך להמשך. תאריך זה נקבע כמועד היסטורי בו עלה "קיבוץ בוכנוואלד" על הקרקע (19.6.1946), וכן קיבוץ נצר סרני (18.6.1948).

לכנס היו שלוש מטרות:

1. לחלוק כבוד והערכה לדור החלוץ ואנשי ההכשרות – הילדה שמחה (באוגוסט ימלאו לה 98 שנה), ואלי היימן, שאף הוא היה חבר נצר סרני (עבר את גיל 95).
2. לחנוך ולחשוף את הספר שהפקנו "אנליזה – אורה בורנסקי, זיכרונות 1940 – 1943". ספר קודם יצא בהוצאת קיבוץ נצר סרני בשנת 1985: "מי היה מאמין".
3. מפגש חברים רב-דורי, היכרות והחלפת זיכרונות וחוויות ילדות. היו במפגש לפחות שתי משפחות שבאו בהרכב של ארבעה דורות, כמו הילדה שמחה.

לאחר ההתכנסות, מפגשים אישיים וכיבוד, התיישבנו לשמוע דברי פתיחה וברכות מפי יוזם הכנס, יואב גד, שמסר עדכון על הקמת הקבוצה ומגוון פעולותיה בארץ ובחו"ל להנצחה ולהנחלת מורשת הכשרות החלוץ "משואה לתקומה", ואשר אף הקריא מכתב מרגש של אוני ומנצי אונהאוז. אחריו בירך את הכנס והמשתתפים מזכיר הקיבוץ, ליאור כרמל. "זקני הדור" – הילדה שמחה ואלי היימן – נשאו דברים, ובסיומם קמו כל הנוכחים על רגליהם והריעו לשניים. נדב פרנק עדכן בנושא השימור של "חוות שפון"/ "חוות אלנבי"/ "קיבוץ בוכנוואלד". ארי ליפינסקי, שהיה בעבר חבר קיבוץ נצר סרני במשך 15 שנים, עדכן ופירט על מצב האנטישמיות הגוברת בגרמניה, וסיפר על שת"פ הקבוצה עם האנציקלופדיה האינטרנטית JEWIKI.NET, בה אנו מזינים חומר תיעודי רב בענייננו.

יצאנו לתצלום קבוצתי לרגלי האנדרטה "משואה לתקומה" של הפסלת בתיה לישנסקי, בדיוק כמו שעשו הורינו פעמים רבות בעבר בעת התכנסם במשק.

לסיכום: המפגש היה מרגש, משפחתי, מכונן, עם תקווה להמשיך ולהיפגש במתכונת כזו גם בעתיד.

ברכות לכל המשתתפים, התומכים, השותפים, למארחים, למזכיר המשק ליאור כרמל ולמזכירות הקיבוץ על העזרה והתמיכה, בתקווה למפגשים נוספים.

צילם: יואב גד (כל הזכויות שמורות)

17.6.2022 י"ח (=ח'!) בסיוון, התשפ"ב

למבקרי השקת החלק הראשון של תערוכת
"הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 / דור המשך"
שלום רב וברוכים הבאים.

בשם העמותה ראשית הריני מביע תודות והוקרה לכל חברי הכשרות החלוץ בגרמניה לדורותיהם,
תודות והוקרה לכל חברי קבוצת שוחרי הנחלת מורשת הכשרות החלוץ הרבים ובני משפחותיהם
על מסירת חומר תיעודי, מאמרים, ספרים, תצלומים והסברים בע"פ למען ההנצחה והחינוך.
תודה מיוחדת לאשתי נאוה ומשפחתי על הליווי הייעוץ והעידוד בכל שלבי הקמת התערוכה.
תודה לבבית לארי ליפינסקי ומשפחתו על שיתוף הפעולה הפורה והיותו אבן יסוד בפרויקט.

את תודתנו הלבבית אנו מביעים בזאת לשותפים לדרך:

ארכיון קבוץ מעיין צבי

ארכיון קבוץ נצר סרני

ארכיון יד ושם – רשות הזיכרון לשואה ולגבורה, ירושלים

ארכיון בית לוחמי הגטאות

ארכיון בית העדות להנחלת זיכרון השואה במושב ניר גלים

ארכיון מוזיאון בית טריזין, קבוץ גבעת חיים איחוד

ארכיון התקומה במושב גבעת עדה

Dr. Michael Kühntopf, מו"ל האנציקלופדיה האינטרנטית JEWIKI.NET

עמותת "דורות המשך נושאי מורשת השואה והגבורה"

עמותת "מורשת הבריחה"

רינה וג'ין הולנדר – "פרויקט לונקה"

מר Andrew Hilkwitz, מארגון Child Survivor, פורצהיים

הגברת Amelie Döge, ברלין

מר ליאור אורן, המבורג

שגרירות גרמניה בישראל- מחלקת התרבות, Deutsche Botschaft, Kulturabteilung, Tel Aviv, Israel

כל הצוות של דפוס נאמן, נס ציונה

אורנית אלוני, גרפיקה, ראשל"צ

פוטו ספורט, רון ואיציק סטולו, יבנה

תודות מקרב לב לכל התורמים ונותני החסות אשר התגייסו למימון כל תהליכי התכנון וההכנה,
איתור, איסוף ומיון החומר משלל המקורות, עריכת ועיצוב התערוכה וכל תהליכי ההפקה וההדפסה.

תודות לחברי קבוץ נצר סרני בתפקידים השונים בעבר ובהווה ולקבוץ על הכנסת האורחים החברית.

תודה רבה, THANK VERY MUCH

יואב גד - מייסד ויו"ר

"הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 / דור המשך"

The "Hachsharot Hechalutz in Germany – Dor Hemshech"

טל.: +972-50-5596927

gadyoav@gmail.com

הכשרות החלוץ בגרמניה – דור המשך (hachshara-dor-hemshech.com)

www.jewiki.net/wiki/Yoav_Gad

תרומות תתקבלנה בברכה ובתודה: לכבוד: עמותת הכשרות החלוץ בגרמניה – דור המשך

בנק הפועלים 12 / סניף 762 יבנה / חשבון מספר 56454

זכויות copyrights כל התמונות בתערוכה ובחברת: יואב גד

זכויות copyrights של החוברת ושל התערוכה: "הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 / דור המשך"